

Høringsnotat

Dato: 24. juni 2022

Saksnr.: 22/3714

Høringsfrist: 1. september 2022

Høring - forslag til forskrift om finansavtalelovens anvendelse på kredittavtaler inngått med Statens lånekasse for utdanning

1 Gjeldende rett

Statens lånekasse for utdanning ble etablert i 1947 som et virkemiddel for å gjøre høyere utdanning tilgjengelig for alle samfunnslag.

Lånekassen er både en bank og en del av velferdsstaten. Siden opprettelsen har Lånekassen tilbudt lån og stipender til elever og studenter, i den hensikt å gi alle norske borgere tilgang til utdanning, uavhengig av bakgrunn.

Siden 1980-tallet har Lånekassen satset på digitalisering og massehåndtering av søknader for å sikre effektiv forvaltning av utdanningsstøtteordningene. I dag har elever, studenter og kundene heldigital dialog med Lånekassen. Tre fjerdedeler av søknader om stipend og lån blir behandlet uten at et menneske må vurdere dem.

Lånekassen forvalter over 1,1 millioner kundeforhold.

Lånekassens virksomhet anses å falle inn under virkeområdet til gjeldende finansavtalelov. Det er fastsatt særlige regler om anvendelsen av finansavtaleloven på Lånekassens virksomhet i forskrift 30. juni 2000 nr. 653 om unntak fra og tilpasninger til lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) for Statens lånekasse for utdanning. Forskriften § 2 fastslår at Lånekassen kan overføre «lånefordringer til Statens innkrevingsentral uten låntakerens samtykke». I § 3 første ledd er det gjort unntak for finansavtalelovens regler om opplysningsplikt forut for inngåelse av kredittavtale (§ 46 a), kredittgiverens plikt til å vurdere forbrukerens kredittverdighet (§ 46 b), kredittgiverens og kredittformidlerens plikt til å gi forbrukeren fyllestgjørende forklaringer (§ 46 c) og frarådingsplikten (§ 47). I § 3 annet ledd er det gitt regler om en skriftlig opplysningsplikt som Lånekassen skal oppfylle før det inngås låneavtale. Tredje og fjerde ledd gir nærmere regler om oppfyllelse av opplysningsplikten og om låntakerens rett til å be om opplysninger.

Forskriften § 4 gir regler om låneavtalens innhold. Her slås det fast at finansavtaleloven § 48 gjelder for Lånekassen. Opplysninger etter forskriften § 3 skal inngå i låneavtalen. Selv om finansavtaleloven § 46 a ikke gjelder for Lånekassens opplysningsplikt før avtalen inngås, følger det gjennom henvisning i finansavtaleloven § 48 annet ledd at opplysninger etter § 46 a bokstav a til s skal inngå i låneavtalen. Forskriften § 4 første punktum presiserer at opplysninger etter

finansavtaleloven § 46 a bokstav f (avdragsbeløp mv.) og l (effektiv rente) ikke skal inngå i avtalen.

Når kreditten i Lånekassen blir rentebærende, skal Lånekassen etter forskriften § 5 gi opplysninger som nevnt i § 46 a første ledd, herunder om avdrag etter bokstav f og effektiv rente etter bokstav l.

Forskriften § 6 fastslår at finansavtaleloven § 6 annet ledd om tilbakelevering av gjeldsbrev ikke gjelder for Lånekassen, mens forskriften § 7 fastslår at finansavtaleloven § 50 tredje ledd, jf. annet ledd om varsling, ikke gjelder for Lånekassen. Til slutt fastsetter forskriften § 7 a at den særskilte regelen i finansavtaleloven § 54 første ledd annet punktum om at kredittgiveren bare kan kreve dekket sitt rentetap som følge av førtidig tilbakebetaling av fastrentekreditt dersom det samlede kredittbeløpet overstiger 50.000 kroner, ikke gjelder for Lånekassen.

2 Ny finansavtalelov og forslag til regler i forskrift

Ny finansavtalelov ble vedtatt ved lov 18. desember 2020 nr. 146. Når den nye loven trer i kraft, vil den avløse gjeldende lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag. I dette høringsnotatet foreslås det en ny forskrift om anvendelse av den nye finansavtalelovens regler på kredittavtaler som inngås med Statens lånekasse for utdanning. Denne forskriften vil avløse gjeldende forskrift 30. juni 2000 nr. 653 som er omtalt i punkt 1.

I forslaget til ny forskrift er det foreslått et utgangspunkt om at finansavtaleloven skal gjelde for kredittavtaler (utdanningslån) som er inngått med Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen), jf. § 1 og § 2 første ledd. Det foreslås betydelige unntak fra dette utgangspunktet i § 2 annet ledd, slik at store deler av reglene i finansavtaleloven kapittel 3 til 7 likevel ikke vil gjelde for kredittavtaler inngått med Lånekassen.

Den foreslåtte tilnærmingen innebærer i hovedsak en videreføring av gjeldende rett. Det foreslås imidlertid å fullt ut regulere Lånekassens opplysningsplikt om kredittavtalen i forskrift. Forslaget innebærer at kunden vil motta flere opplysninger om kredittavtalen før avtalen inngås. Opplysningspliktene er utformet slik at de tilsvare opplysningspliktene i den nye finansavtaleloven og skal forstås på tilsvarende måte. For nærmere detaljer vises til merknadene til de enkelte bestemmelsene i punkt 4.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet legger til grunn at forslaget i høringsnotatet vil få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for Lånekassens kunder. Det samme gjelder for andre offentlige instanser enn Lånekassen.

For Lånekassen vil forslaget innebære at det forut for ikrafttredelsen av forskriften må gjøres noe arbeid for å tilpasse rutiner og informasjonsmaterieell mv. til de nye reglene. Etter dette antas det at forskriftsforslaget ikke vil innebære økte økonomiske eller administrative byrder for Lånekassen. Det legges til grunn at antatt merarbeid i denne perioden vil kunne dekkes innenfor gjeldende budsjettammer for Lånekassen.

4 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Paragrafen angir forskriftens virkeområde og svarer til gjeldende forskrift § 1.

Til § 2

Bestemmelsen i *første ledd* er ny. Det foreslås å forskriftsfeste et utgangspunkt om at finansavtaleloven skal gjelde for kredittavtaler inngått med Lånekassen. Fra dette utgangspunktet foreslås omfattende unntak i annet ledd. Første ledd har sammenheng med høringsnotat 20. mai 2022 med forslag til forskrift til finansavtaleloven, se punkt 2.1 i dette høringsnotatet om virkeområdet til finansavtaleloven kapittel 2.

Annet ledd fastsetter unntak fra utgangspunktet i første ledd. Annet ledd konsumerer gjeldende forskrift §§ 6 og 7.

Til § 3

Paragrafen er ny og innebærer på noen punkter en noe utvidet opplysningsplikt for Lånekassen sammenlignet med gjeldende forskrift § 3. Bestemmelsen innebærer at Lånekassens opplysningsplikt før avtaleinngåelse er fullt ut regulert i forskrift, jf. her motsetningsvis forskriftsforslaget § 2 annet ledd.

Første ledd bygger innledningsvis på ordlyden i finansavtaleloven § 3-22 første ledd. I stedet for å angi hvilke opplysningsplikter som eventuelt bør gjelde for Lånekassen etter reglene i finansavtaleloven § 3-22 flg., foreslår departementet å heller angi direkte i forskriften hvilke opplysninger som skal gis før det inngås avtale om kreditt med Lånekassen. *Nr. 1* svarer til finansavtaleloven § 3-24 bokstav a, *nr. 2* svarer til finansavtaleloven § 3-24 bokstav e, *nr. 3* svarer til finansavtaleloven § 3-25 bokstav d, *nr. 4* svarer til finansavtaleloven § 3-25 bokstav h, *nr. 5* svarer til finansavtaleloven § 3-26 bokstav a, *nr. 6* svarer til finansavtaleloven § 3-27 bokstav a, *nr. 7* svarer til finansavtaleloven § 3-28 bokstav a, *nr. 8* svarer til finansavtaleloven § 3-28 bokstav c, *nr. 9* svarer til finansavtaleloven § 3-28 bokstav d, *nr. 10* svarer til finansavtaleloven § 3-28 bokstav f, *nr. 11* svarer til finansavtaleloven § 3-34 første ledd bokstav a, *nr. 12* svarer til finansavtaleloven § 3-34 første ledd bokstav b, *nr. 13* svarer til finansavtaleloven § 3-34 første ledd bokstav c, *nr. 14* svarer til finansavtaleloven § 3-34 første ledd bokstav e, *nr. 15* svarer til finansavtaleloven § 3-34 første ledd bokstav f, *nr. 16* svarer til finansavtaleloven § 3-34 første ledd bokstav h. *Nr. 17 og 18* avløser de særskilte opplysningspliktene etter gjeldende forskrift § 3 annet ledd bokstav e til h.

Annet og tredje ledd bygger på gjeldende forskrift tredje ledd, mens *fjerde ledd* bygger på gjeldende fjerde ledd. Mens gjeldende fjerde ledd konkret også angir opplysninger nevnt i gjeldende finansavtalelov § 46 a første ledd bokstav f og l, foreslås det at slike opplysninger skal angis allerede etter reglene i første ledd nr. 14 og 15.

Til § 4

Bestemmelsen tilsvarende gjeldende forskrift § 4.

Til § 5

Bestemmelsen tilsvarende gjeldende forskrift § 5.

Til § 6

Bestemmelsen tilsvarende gjeldende forskrift § 7 a.

Til § 7

Bestemmelsen tilsvarende til gjeldende forskrift § 2.

Forslag til forskrift om finansavtalelovens anvendelse på kredittavtaler inngått med Statens lånekasse for utdanning

§ 1 Hva forskriften gjelder

Forskriften gjelder for kredittavtale (utdanningslån) inngått med Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen).

§ 2 Finansavtaleloven og Lånekassens virksomhet

(1) Når ikke noe annet følger av annet ledd, gjelder reglene gitt i og i medhold av finansavtaleloven så langt de passer for kredittavtaler som inngås med Lånekassen.

(2) Reglene i finansavtaleloven § 2-1 tredje ledd, § 2-11, § 2-13 annet og tredje ledd, § 3-1, § 3-2, § 3-9 annet ledd bokstav a, § 3-13, § 3-14, §§ 3-22 til 3-40, § 3-41 annet ledd, §§ 3-44 til 3-52 og kapittel 4 til 7 gjelder ikke for Lånekassens virksomhet.

§ 3 Lånekassens opplysningsplikt

(1) Når ikke noe annet er særskilt bestemt, skal Lånekassen i god tid før det inngås avtale som nevnt i § 1 gi kunden avtalevilkårene og opplysninger om

1. Lånekassens primære virksomhet, foretaksnavn og hovedkontorets geografiske adresse
2. det offentlige register hvor virksomhetstillatelse er registrert (foretaksregister), samt registreringsnummeret eller tilsvarende identifikasjonsopplysninger
3. eventuell akseptfrist
4. vilkår og fremgangsmåte for bruk av eventuell angrerett etter finansavtaleloven §§ 3-40 til 3-45
5. eventuelle avtalevilkår om lovvalg eller verneting
6. den finansielle tjenestens viktigste egenskaper
7. det totale beløpet for alle kostnader og gebyrer mv. som kunden skal betale til Lånekassen, og en spesifisering av eventuelle enkeltelementer, jf. også

- finansavtaleloven § 3-34, eller utregningsgrunnlaget hvis nøyaktig kostnad for tjenestene ikke kan oppgis
8. eventuelle rentesatser og vekslingskurser som skal benyttes, jf. finansavtaleloven § 3-15, herunder opplysninger om at disse eventuelt kan endres, og dersom referanserentesats eller referansevekslingskurs er avtalt, opplysninger om beregningsmetoden for den faktiske renten eller vekslingskursen og relevant dato, indeks eller grunnlag for fastsetting av referanserentesats eller referansevekslingskurs
  9. eventuelle vilkår om en umiddelbar anvendelse av endringer i referanserentesatsen eller referansevekslingskursen og i tilfelle hvordan opplysninger om disse endringene vil bli gitt etter finansavtaleloven § 3-15 annet ledd
  10. eventuelt at det kan finnes også andre kostnader utenom betalinger til Lånekassen
  11. kreditttype
  12. tilgjengelig kredittbeløp
  13. vilkår for bruk av kreditten som tilbys
  14. effektiv rente og et illustrert eksempel som angir alle de antakelser som er lagt til grunn for beregningen av prosentsatsen
  15. eventuelle avdrag, herunder avdragenes størrelse, antall og hyppighet. Skal det anvendes ulik rente for en del av kreditten, skal fordelingen av avdragene på slike deler spesifiseres
  16. risiko forbundet med å ikke overholde betalingsfrister, herunder gjeldende forsinkelsesrente og kostnader som kunden må betale ved mislighold
  17. sum renter i perioder med pause i avdragsbetaling, månedlige terminbeløp, renter, at søkeren kan få lån- og stipendytelser etter vilkår fastsatt i forskrift om utdanningsstøtte, og at det kan gis hel eller delvis ettergivelse og andre lettelser i nedbetalingen etter vilkår fastsatt i forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån. Ved beregningen legges normert studietid for den aktuelle utdanningen til grunn. Beregningen foretas ut fra de rentesatser og vilkår som gjelder på det tidspunktet opplysningene gis
  18. kundens rett til å be om særskilt informasjon etter fjerde ledd.

(2) Opplysninger som nevnt i første ledd kan gis som standardopplysninger. Det kan henvises til at slike standardopplysninger er publisert på Lånekassens nettsider.

(3) Opplysninger som nevnt i første og annet ledd skal være oppdaterte. Det skal opplyses om når opplysningene sist ble oppdatert.

(4) Dersom kunden ber om det, skal Lånekassen gi opplysninger som nevnt i første og annet ledd til den enkelte kunde basert på en beregning ut fra kundens studieplaner og gjeldende satser på opplysningstidspunktet.

§ 4 Avtalens innhold

Ved anvendelse av finansavtaleloven § 3-12 første ledd skal henvisningen til finansavtaleloven § 3-22 første ledd forstås som en henvisning til forskriften § 3 første ledd. Forskriften § 3 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 5 Lånekassens opplysningsplikt for rentebærende kreditt

Når kreditt gitt av Lånekassen, settes rentebærende, skal Lånekassen uten ugrunnet opphold gi kunden opplysninger som nevnt i § 3 første ledd. Første punktum gjelder selv om kunden har mottatt slike opplysninger om kreditten før kreditten ble rentebærende. § 3 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 6 Tap og gevinst ved førtidig tilbakebetaling av fastrentekreditt

Ved førtidig tilbakebetaling av kreditt som omfattes av § 1, kan kunden ikke gjøre gjeldende beløpsgrensen etter finansavtaleloven § 2-10 første ledd bokstav a.

§ 7 Overføring til Statens innkrevingsentral

Lånekassen kan uten kundens samtykke overføre fordring som nevnt i § 1 til Statens innkrevingsentral.

§ 8 Ikrafttredelse mv.

Forskriften trer i kraft xxxx.